

Приложение №1

СТАНОВИЩЕ

по Проект на Бизнес план 2017-2021 г. на „Софийска вода“ АД

Основните коментари по предоставения бизнес план са обобщени в следните групи:

- Фактурирани количества вода;
- Дългосрочни нива на показателите за качеството на предоставяните ВиК услуги;
- Инвестиционна програма;
- Финансово състояние на „Софийска вода“ АД;
- Подчинен дълг.

1. Фактурирани количества вода

Фактурираните количества в бизнес плана са един от основните елементи, които влияят пряко върху цената на предоставяната услуга.

„Софийска вода“ АД е представило в табличен вид прогнозите за бъдещо потребление на вода за периода 2016-2021 г. Данните за 2017 г. са изчислени съгласно указания на КЕВР като осреднени стойности за периода 2011-2015 г. Видно от представените данни, за 2017г. година дружеството е предвидило 81,48 млн.куб.м фактурирани водни количества, което е доста по-голямо количество в сравнение с последните три години. След тази първа година от следващия регулаторен период, дружеството предвижда спадане на фактурираните количества – 78,54 млн.куб.м. за 2018г. като следващите години това ниво се запазва сравнително непроменено. Пикът на консумацията през 2017 г. се дължи на изискването на КЕВР регулаторния период да стартира с точно изчислена консумация. Според дружеството обаче, в следващите години ще продължи тенденцията за намаляване на фактурираните количества, която е валидна за повечето ВиК оператори в България и Европа. Общото намаление на прогнозните фактурирани количества 2015-2021 г е в размер на 1 293 572 куб.м.

От представените графики в БП се забелязва, че намалението на фактурираното водно в стартовата прогнозна година 2018 г. е изчислено с намаление на фактурираните количества и увеличение на населението не спрямо предходната 2017 г., а със съответния процент спрямо 2015 г. В резултат на това фактурираните количества са неправилно намалени с близо 2 мил.куб.м.

Независимо, че са формално спазени Указанията на КЕВР при изготвянето на бизнес плана, трябва да се има предвид, че реалното потребление се влияе от реално живеещото и пребиваващо на територията на гр. София население, чиито брой е значително по-голям в сравнение с населението регистрирано по постоянен адрес. Твърдението на дружеството, че се наблюдава тенденция за намаляване на средно дневната консумация на жител не е достатъчно убедително и категорично подкрепена с конкретни данни.

Считаме, че дружеството не е представило убедителни аргументи за очакваното рязко понижаване на потреблението. **Намаляване на фактурираните количества води до намаляване приходите на дружеството и съответно до повишаване на цената на водата с цел да се покрият разходите и реализират достатъчен обем инвестиции.** Считаме, че намаляването на фактурираните количества на фона на увеличаването на броя на населението според данни на НСИ и растежа на икономиката не следва да доведат до толкова изразено намаляване на прогнозираното потребление, като дружеството трябва да се обоснове по-убедително своите прогнози.

На базата на изложените данни не намираме ценовото предложение към проекта на Бизнес план за икономически обосновано.

2. Дългосрочни нива на показателите за качеството на предоставяните ВиК услуги

Предложените от „Софийска вода“ АД цели на нивата на показателите за качество на ВиК услугите към 2021 г. съответстват на прогнозните конкретни цели, определени от КЕВР. Нивата на индивидуалните показатели за качество на ВиК услугите и дългосрочните нива, определени за „Софийска вода“ АД (както и достигнатите за 2015г.) обхващат трите водоснабдителни системи (ВС) – ВС „София“ , ВС „Бели Искър“ и ВС „Божурище“. В така представения проект на БП 2017-2021 дружеството счита, че индивидуалните нива на показателите за качество на ВиК услугите са реалистично определени и постижими в рамките на 5-годишния регулаторен период с оглед на средногодишния размер на първоначално предвидените инвестиции.

Въпреки, че оператора предвижда изпълнение на всички показатели за качество спрямо индивидуалните за дружеството цели поставени от Регулатора успеваемостта на част от тях е под съмнение.

За постигане нивото на показателя Рехабилитация на водопроводната мрежа, който дава отражение и в нивата на други показатели като Общи загуби на вода, Аварии на водопроводната мрежа и др., дружеството прави своите разчети като предвижда да извършва средно годишно рехабилитация на около 40 км водопроводна мрежа. Под въпрос е доколко дружеството ще е в състояние да рехабилитира това количество водопроводна мрежа при заложения в бизнес плана обем инвестиции. Натрупаният опит показва, че в предишния регулаторен период 2009-2015г. е постигната подмяна на около 40 км водопроводна мрежа само веднъж и то при по-високо ниво на инвестиции в услугата доставяне на вода. **Предвид досегашните резултати по показател Аварии на водопроводната мрежа и предвидените инвестиции в услугата доставяне на вода считаме че определената индивидуална цел ще бъде трудно постижима за дружеството.**

Предизвикателство ще бъде и изпълнението на показателя Аварии на канализационната мрежа, където индивидуалната цел за постигане е с 20 % по-малка от реално достигнатото ниво от 2015г. Не са предвидени достатъчно средства в проекти по рехабилитация и реконструкция на канализационната мрежа.

Съотношението между средствата за Доставка на питейна вода и Отвеждане на отпадъчна вода е почти два пъти в полза на Доставка. Това поставя под въпрос възможността дружеството да се справи с проблемите по вече амортизираната с годините канализационна мрежа. Като цяло е предвидено да се концентрират усилията в оперативната дейност на компанията – справяне със запушвания по мрежата вместо намаляване на броя на аварията по мрежата дължащи се на структурни проблеми.

„Софийска вода“ АД планира да изпълни индивидуалните си цели в показателите касаещи водомерното стопанство – Ефективност на привеждане на водомерите в годност и Ефективност на изграждане на водомерното стопанство. До момента дружеството все още не обхванало с мерене всички точки от водопроводната мрежа и има редица сгрални водопроводни отклонения (СВО) за които няма данни за местонахождение и наличие на приходни водомери. Считаме, че „Софийска вода“ АД следва да ускори и увеличи усилията си за обхващане на всички клиенти с измерване на изразходената вода. Това е от особено значение за справянето с Търговските загуби, за повишаване на фактурираните количества, с цел увеличение и проходите на дружеството.

За регулаторния период „Софийска вода“ АД не предвижда промяна на броя на СВО-та, но предвижда да увеличи броя на водомери на СВО с 500 броя на година. В резултат на което общият брой на водомери на СВО се увеличава от 89.9% през 2017 г. на 91,6% през 2021 г. Така увеличението на покритието с водомери на СВО за регулаторния период е едва 1,7%.

С оглед на значителния финансов ресурс, с който Дружеството ще разполага през регулаторния период, считаме, че е възможно „Софийска вода“ АД да увеличи инвестициите във водоизмерване и да постигне по-голямо покритие на водомери на СВО. В тази връзка, Столична община очаква „Софийска вода“ АД да увеличи процента на покритие на СВО с водомери.

Важен фактор, който играе ключова роля върху паричния поток на Дружеството е неговата събираемост на вземанията. Дългосрочната цел за отрасъл ВиК за десет годишен период (2027 г) определена от КЕВР е 95%. За периода на бизнес план 2017-2021 г., КЕВР определя индивидуална цел на „Софийска вода“ АД 95.70 %, която съгласно предоставените прогнози ще бъде достигната през 2021 г.

Има разминаване в докладваните данни от дружеството за събираемост в БП 2014-2016 и БП 2017-2021 г. за годините 2015 и 2016. В удълженият бизнес план (БП 2014-2016 г.) тези години са със стойност съответно 84% и 88%. Същите години, но в бизнес план 2017-2021 г. са съответно 95.7% и 95.69%. Няма предоставено обяснение от дружеството за това разминаване. С оглед на това, че няма промяна в начина на изчисляване на показателя, не би следвало да има разминаване в стойностите за 2015г. и 2016 г. в двата бизнес плана.

Съществено се различават сумите за вземанията през 2015г. между финансовите отчети на дружеството и параметрите заложи в бизнес плана. При преизчисление на показателя събираемост, като се използват сумите по финансов отчет процентът събираемост за 2015 г. е 81.50%.

От предоставените данни от „Софийска вода АД“ не става ясно как са изчислени данните за вземания за 2015 г., както и направените прогнози за следващите периоди, които са над 95%, което изглежда трудно достижимо.

3. Инвестиционна програма

За периода на бизнес план 2017-2021 г. „Софийска вода“ АД предвижда обща сума на инвестициите в размер на 209 159 хил. лв.

Общата сума на инвестициите в регулирани услуги за периода на бизнес плана възлиза на 194 043 лв. и обхваща основно ВС София (190 745 хил.лв). Останалата част е разпределена между ВС Бели Искър (18 хил.лв.) и ВС Непитейна (3 280 хил.лв.).

Разпределението на инвестициите по категории активи за ВС София:

- доставяне вода на потребителите – 103 935 хил.лв.: 54,49 %
- отвеждане на отпадъчни води- 52 890 хил.лв.; 27,73%;
- пречистване на отпадъчни води – 13 849 хил.лв.: 7,26:%;
- обслужване на клиенти – 10 817 хил.лв; 5,67%;
- транспорт, механизация и ИТ – 9 254 хил.лв.: 4,85%

Средният годишен размер на планираните инвестиции в регулирани услуги е в размер на 38 149 хил.лв.

Най-значителни средства са планирани за поддържане на водопроводната и канализационна мрежа, следвани от изграждането/подмяната на сградни водопроводни и канализационни отклонения, пречиствателни станции за питейна вода (ПСПВ) и пречиствателна станция за отпадъчна вода (ПСОВ) и подмяна/ изграждане на СВО.

Прави впечатление ясно изразената тенденция в размера на планираните инвестиции за услугата „Доставяне на вода на потребителите“, които са два пъти повече отколкото в услугата „отвеждане на отпадъчни води“.

В съответствие с указанията на КЕВР е предоставена информация за натурални измерители (брой, км, м и т.н.), както и връзката на инвестициите с показателите за качество. С така предоставената информация обаче не може да се направи задълбочен анализ за адекватност на сумите на отделните инвестиции, както и тяхната приоритетност. За разлика от предходните бизнес планове, в настоящия формат инвестициите се предоставят по съответни категории, а не по проекти и в голямата си част включват обобщения на отделни проекти, което прави невъзможно анализирането на единични стойности за много от категориите.

В представената допълнителна информация към Бизнес-плана на дружеството относно писмо В-17-44-25 18.08.2016г. на КЕВР е дадена по-подробна информация за някои проектите, които дружеството е планирало.

„Софийска вода“ АД са представили в табличен вид планираните средства по години и проекти свързани с „Пречиствателни станции за питейни води“, както и текстово обяснение на отделните проекти и ефекта им върху качествените показатели на услуги.

Инвестициите са основно предвидени в рехабилитация на съществуващи сгради в ПСПВ „Бистрица“ и ПСПВ „Панчарево“.

- *Рехабилитация на сграда на филтърен корпус в ПСПВ „Бистрица“ – 1 621 000 лв.* – предвижда се реконструкция на половината покрив на сградата, конструктивно укрепване и топлоизолация. Проекта стартира още през 2016 г. като се очаква да се реализира до края на 2017 г. Този ремонт, макар и на значителна стойност не включва подмяна на дограмата и ремонт на стени и подови настилки в помещението с пясъчните филтри.
- *Рехабилитация на сгради в ПСПВ „Бистрица“ - 1 064 000 лв.* за целия период на БП. Тук не е уточнено кои сгради и каква част от тях ще бъдат рехабилитирани.
- *Поетапна рехабилитация на филтърните клетки в ПСПВ „Бистрица“ – 1 551 000 лв.* за целия период на БП.
- *Реконструкция на енергогасителя на входно съоръжение на ПСПВ „Бистрица“ – 323 000 лв.* за целия период на БП. Дружеството отново планира инвестиции във входното съоръжение на станцията, въпреки че Столична община многократно изрази в доклади своите възражения относно неадекватното влагане на средства през годините за поддръжка на едно и също съоръжение. Планираният ремонт има за цел да бъдат обособени две взаимнозаменяеми енергогасителни камери, които да могат да работят напълно самостоятелно. Дружеството не се е аргументирало защо това разделение не е извършено при ремонта на енергогасителя през 2015 г.
- *Рехабилитация и модернизация на сгради и съоръжения в ПСПВ „Панчарево“ – 2 450 000 лв.* за целия период на БП. Проекта се базира на ПИП приети на Експертен технико-икономически съвет (ЕТИС) на Столична община. Остойностяването е извършено на база количествено стойностни сметки (КСС) от ПИП, актуализирани с цени за аналогични работи по договори, по които дружеството работи.
- *Система за UV дезинфекция изход ПСПВ „Бистрица“ – 1 300 000 лв.* през последната 2021 г. от периода на БП. Като мотивация за избор на този проект е посочено, че това допълнително ще подобри качеството на водата, ще намали количеството на съхранявания хлор на територията на станцията и ще повиши сигурността на работата в нея. При анализа на качествените показатели, дружеството е отбелязало, че по показателите ПК2а и ПК2б определящи качеството на питейната вода дружеството има изпълнение на заложените индивидуални цели през всички години от периода на БП. В тази връзка СВ не е аргументирала убедително какво налага въвеждането на тази нова система, при положение, че не се налага подобряване на качествените показатели.

Предвидени са отново значителни средства в размер на 4 551 хил.лв. за „Информационни системи – собствени активи“, в т.ч.:

- *Система за интегрирано планиране на ресурсите – 2 500 000 лв.* По своята същност, този нов продукт има за цел да подобри процесите на взаимодействие между отделните дирекции в дружеството.
- *Внедряване на нова система за Телефонен център – 250 000 лв.* Проекта има за цел да модернизира внедрената система преди 7 години.
- *Развитие на функционалността и изграждане на център за възстановяване при беоствия и аварии за клиентската информационна система – 736 000 лв.*

До момента дружеството е вложило значителни инвестиции в клиентската информационна система, по която непрекъснато се правят доработки, а постигнатите към момента резултати не са на очакваното ниво.

Предвидени са отново значителни средства в поддържането на пречиствателните станции за отпадъчни води. Компанията планира да инвестира 10 28 000 лв. в поддръжка на сградния фонд и съоръженията на ПСОВ „Кубратово“. Част от тези инвестиции са планирани за изграждане на нов метантанк с обем 7 000 куб.м., основен ремонт и саниране на съществуващите 4 бр.метантанка, третиране на утайкови води, развитие на СКАДА и конструктивно укрепване на сгради на територията на станцията съгласно новите нормативни изисквания за сеизмична устойчивост.

Според „Софийска вода“ АД размерът на инвестиционната програма е базиран на натрупания опит на експертите в дружеството относно стойността на определени строително-монтажни работи. Дружеството неведнъж е получавало препоръки от Столична община за начина на договаряне на пените с които работят изпълнителите на отделни проекти, за провеждане на процедури за избор на изпълнители. Считаме, че трябва да се прецени дейността на СВ, като се оптимизират цените по договорите за изпълнение чрез провеждане на адекватни процедури за избор на изпълнители.

„Софийска вода“ АД стартира сеизмичното укрепване на сградния фонд в пречиствателните станции на територията на гр. София още през 2016 г. В свои доклади експерти от Столична община са обърнали внимание на дружеството, че не са подбрани възможно най-добрите проектни решения, което води до допълнително оскъпяване на поддръжката на сградния фонд на дружеството.

Част от изброените по-горе проекти предвидени в БП на Концесионера не са достатъчно и категорично мотивирани, не е представена обосновка от необходимостта да се инвестират значителни суми именно в тези проекти.

През предишния регулаторен период дружеството е имало най-големи затруднения при изпълнението на показателите за качество свързани с аварията по водопроводната и канализационна мрежа, водомерното стопанство, загубите на вода и покритие с канализационни услуги. „Софийска вода“ АД следва да приоритизира проектите, касаещи именно тези сектори при планиране на инвестиционната си програма, като покаже ясно стремеж за оптимизиране на цените по договорите си с изпълнителите.

4. Финансово състояние на „Софийска вода“ АД, съгласно предоставените прогнозни финансови отчети за периода на бизнес плана.

Представеният бизнес план показва положителен финансов резултат със средна стойност за периода 2017-2021 г. от над 54 млн.лв.

По отношение на паричния поток към края на петгодишния период прогнозираната парична наличност на дружеството е в размер на над 230 млн.лв.

Получените финансови показатели и параметри на практика са в резултат от прилагането на изготвения от КЕВР регулаторен модел, който е приложен от „Софийска вода“ АД.

Във връзка с високата печалба и свободен паричен ресурс, бяха отправени въпроси към „Софийска вода“ АД по отношение на възможностите за по-ефективното им използване.

Направените изчисления от финансовите ни консултанти показват, че и при двете норми на възвращаемост 17% по концесионен договор и 9,94% предложена от Регулатора, генерираната разлика между приходи и разходи (оперативна печалба) е значителна – доказателство, че в ценовите предложения са над минималните нива, необходими на Дружеството да осъществява своята икономическа дейност.

Така формирания свободен финансов ресурс следва да се насочи в подкрепа на инвестиционната програма на дружеството и за намаляване на загубите във ВиК мрежата.

5. Подчинен дълг

КЕВР не признава т.нар. Подчинен заем (заем от компанията майка), като инвестиционен заем. В резултат на това, главниците на заема са извадени от признатите разходи.

Предвидените прогнози от Дружеството показват:

- Изплащането на главница започва началото на бизнес плана – 2017 г.;
- По-голямата част от заема (64 005 хил. лв.) е предвидено да бъде изплатена до края на периода на бизнес плана;
- Остатък за плащане на главници след 2021 г. в размер на 7 112 хил.лв.;
- Начислени лихви по заема за периода 2017-2021 г. в размер на 11 774 хил.лв.;

В тази връзка с изложеното в Анализа, предлагаме на КЕВР при одобряване на Бизнес план 2017-2021 г. на „Софийска вода“ АД, ръководейки се от принципите за икономическа обоснованост на цените на ВиК услуги да обърне внимание на:

- одобряването на цена, която да е икономически обоснована и отчитане на готовността на жителите на Столична община за заплащане за ВиК услугата;
- необходимостта от реализиране на допълнителни инвестиции във ВиК инфраструктурата в зависимост от приоритетите на Столична община;
- намаляването на фактурираните количества на фона на увеличаването на броя на населението според данни на НСИ и растежа на икономиката не следва да доведат до намаляване на прогнозираното потребление. Дружеството трябва да обоснове по-убедително своите прогнози.

ПРЕДСЕДАТЕЛ

/ЕЛЕН ГЕРДЖИКОВ/